

ОГЛЯД МІЖНАРОДНОГО РОБІТНИЧОГО РУХУ.

Виступ Мекстона й Кука проти лідерів Бритійської Партії Праці.

Голова англійської Независимої Партії Праці Мекстон і секретар майнерської федерації А. Дж. Кук проголосили листа в органі Независимої Партії Праці “Нью Лідер”, в якому вказують робітникам Англії на те серйозне розходження між теперішньою політикою партії, а політикою основників робітничого руху в Англії, які проголосили війну капіталізму. Між иншим вони пишуть:

“Нас хочуть переконати, що Партія Праці перестала бути партією робітничої класи й представляє всі шари суспільства. Ми, як соціалісти, ніяк не можемо оборонити погляди капіталізму, бо між капіталізму і соціалізмом нема ніякого спільного”. Далі пишуть, що теперішні лідери Партії Праці хочуть затерти різницю між капіталізмом і соціалізмом, зазатрачуючи на це багато тої енергії, яку варто-б витримати на боротьбу проти капіталізму. “Ми не можемо залишитися на боці бачучи, як 20 літ завзяті рабські йдуть на ніщо й з капіталізмом заклопочують угоду. Тому ми пропонуємо влаштувати ряд конференцій і мітингів рядових робітників в цілій країні й дати їм змогу висловитися, чи годяться вони з новою точкою погляду, чи залишаються вірні ідеалам піонерів робітничого руху”.

Мекстон і Кук вказують на закінчення, що капіталізм залишився таким, яким і був.

Независима Партія Праці заявляє, що “маніфест” Мекстона й Кука є їхньою індивідуальною справою.

“Дейлі Геральд”, орган Бритійської Партії Праці накинувся за цей лист на Мекстона й Кука в редакційній статті.

Компартія бачить в заяві Мекстона й Кука нове виправдання й признание успішної комуністичної кампанії проти редакційних лідерів в робітничому русі.

Реформістська й буржуазна преса проти бунтарів.

Англійська преса віділила багато уваги виступові Мекстона й Кука; багато газет толкують це, як бунт лівого крила Партії Праці. “Дейлі Телеграф” каже, що Мекстон і Кук пробують нащупати таку тактику, яка замінить політику миру в промисловості, але разом з тим відмовляються прийняти логічні висновки комунізму. “Манчестер Гардіян” бачить у відозві Мекстона й Кука “сентиментальний поклон”, при читанні якого мається враження, що він уявляє собою спробу оживити Независимому Партію Праці, яка політично перестала існувати. “Морнинг Пост” називає відозву серйозним вивомом ре-

формістичному керівництву Партії Праці. “Дейлі Геральд” називає відозву “нелогічною, непослідовною й некорисною” й осуджує пропозиції скликати ряд конференцій рядового членства. Ліберальна “Дейлі Кроніка” натякає, що виключивши із своїх рядів Мекстона й Кука — Партія Праці й трейд-юнії на цьому лише виграли-б.

Взагалі лист Мекстона й Кука набрав багато балачок в політичних колах Англії.

Конференція французької Комуністичної Партії.

В другій половині червня відбулася в Парижі загально-краєва конференція французької комуністичної партії. З широким докладом виступив т. Семар. Характеризуючи теперішнє положення Франції, Семар сказав, що головними рисами того положення є: 1. стабілізація фінансів і раціоналізація промисловости, яка переводиться коштом робітничої класи; 2. наближаюча нова криза, що її спричинює переповнення ринку. Парляментарні вибори показали: зміщення національного (буржуазного) блоку; розклад радикального (длібно-буржуазного) блоку; відкриття підтримку буржуазні соціалістами, які одночасно зосередили свої сили проти комуністів.

Політична й тактична лінія компартії у виборах привела до позитивних наслідків не тільки в індустріальних центрах, але й по селах. Конференція повинна встановити тісний зв'язок між центром і провінційними районами, а це допоможе вирівнюванню партійної лінії.

Трейд-юнійний рух.

З докладом про трейд-юнійний рух виступив Манмусо, який сказав, що у Франції хутко наближається криза, про що свідчить загострення класової боротьби. По цілій Франції котиться хвиля страйків, а це свідчить, що пролетаріат приготований боротися проти погіршення умови праці й зниклих платні. Співробітництво Загальної Конфедерації Праці з капіталістами остаточно перетворило реформістів в буржуазну фракцію. А одночасно з цим провадиться наступ проти Унітарної (революційної) Конфедерації Праці. В обох цих трейд-юнійних організаціях зорганізовано загалом 10 процент всіх робітників Франції, решта робітництва стоїть поза організацією.

Тираж “Іманіте”.

З докладом про роботу “Іманіте”, центрального органу французької компартії, виступив т. Валій Кутюріє. Він

сказав, що невідлучно на безнастанні репресії й боротьбу з боку великих газетарських трестів, тираж “Іманіте” зростає. В 1919 році тираж “Іманіте” мав 153 тисячі, а тепер середній тираж 215 тисяч. Доводить добре розвивається робота робітників, яку Кутюріє каже ще більше поширити; бо робітники вживуть газету з масами.

ЗАХІДНЯ УКРАЇНА.

ПРИКОРДОННІ АРЕШТУВАННЯ.

Арештування в прикордонній поліції Збруча далі не вгавляють. Погранична сторожа переводить ревізії по селах, допитують малосвідомих селян за шпільнами, а деяких арештує. Назвища арештованих держані в строгій тайні й преса не може про них нічого писати.

АДРЕСАТ У ВІЗНИЦІ!

Знаменну характеристику сучасних обставин на Волині дають ті дописки, з якими вертають до адміністрації “Ради” недоручені числа “Ради”. І так на одних написано: “Proswita zlikwidowana!” а на инших: Adresat odbywa karę więzienną!”

ПРИЧИНИ БУНТУ В’ВІЗНІВ У РІВНОМУ.

Бунт 130 політичних в’визнів рівненської в’визниці, що його придумало за допомогою війська, вибух через брак поведження з в’визнями. Судова влада якій скаржилися в’визні, не вжила жадних заходів, фактично санкціонуєць неюдське поведження в’визничої адміністрації.

БІЛОРУСЬКИЙ ПРОЦЕС І УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО.

Великий процес проти членів Білоруської Громади у Вільні й нечуваний присуд відбився голосним гомоном в цілому українському громадянстві Західньої України. Засуд 37 білоруських громадян на 209 років і 4 білоруських послів на 48 років осуджує ціла українська преса без огляду на напрямки з цілою рішучістю, вважаючи його ганьбою польського судівництва. Одночасно переводиться аналогією до відносин, які панують на українських землях.

НОВИЙ ОРГАН РАДИКАЛІВ.

Українська соц. рад. партія почала видавати новий часопис під назвою “Проти хвилі”. Має це бути теоретичний орган партії, котрий головним своїм завданням поставив очистити нездорову атмосферу на західно українських землях. Перше число нового органу представляється незвичайно блідо. Характеристичне ще й це, що друковане воно в друкарні, яка вилучилася від організаційної солідарности й є під бойкотом всіх чесних видавництв. Означне таким соціалістам, як радикали, це не перешкадкає.

ДИКЕ КАТУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО ПРОЛЕТАРЯ.

У Луках на Буковині стався 5 червня в р. подія, що кидє дуже ярке світло на ті відносини, серед яких приходиться працююць класі взагалі, а українським працююцьим зокрема в Румунії жити.

У пола Русу служив 9 років за наймита Дьорґій Винничук. Як йому було 10 літ, то тато дав його до пола на службу й від того часу Дьорґій не брав більше своєї гата, не був більше в дома — він з Микої Драґоміри — там не знав ні одної веселої днини. В пола мусив він тяжко працювати, бо робця роботу, яка йому не по силі.

Піп провадить велику господарку і тримає кілька штук худоби. Наймити його не тримають і не раз робота в господарстві спадала на малого Дьорґіє. Кілько разів накрутився він сім’ї сам на 5—8 штук худоби! Він робив мало не вбивався, а проте піп не раз збивав його палицею, що по кілька днів чуя оту Христіанську “любоб ближнього”.

Видкопи Русу попом у Луках, то Дьорґієві дався добре в знаки фабрики. Він мусив по три рази на день ходити, і возив мікс з фабрики шукру до гуральні, возив шукер, мурітв сам наладовувати і задовувати башки сотенцев цинарні й інші тварі — словом робив тяжку роботу дорослого, і до того ще й сильного чоловіка. За тяжкою працею наймит Дьорґій світа не бачив. В день при роботі, а в ночі — нічліг у ставні, як літо так зима. Він не знав, що то в хаті спати. Лігав коло 9 — 10 години, а вставав до роботи в 4, 5 і рідко коли о 6 години.

За цих 13—18 годин тяжкої безперестанної праці через 9 годин робив не діставав малолітній наймит Дьорґій Винничук від пола ніякої зарплати. Піп дав йому лише харч і “вбрання” — недошні одяги з “плавнів”. А не раз наївся ще й буків. Тому не дивота, що Дьорґій Винничук духово неграмотний, а тілесно недорозвинений. Він має 19 літ, а виглядає своїм заморемним тілом на 14—15 літнього.

Поглянувши на себе, що він не одитий, брудний, нестрижений, що нікуди йому піти, не підвистити, наймит Дьорґій зібрався на відвагу і перший раз по 9 літ служби промовив

“панотів”, або заплатив йому, що належиться. Піп відповів, що йому нічого не належиться. Та Дьорґій не попустив і все просив по пола, то по пола, щоб заплатили йому за службу та даремно. А попла грозив ще й жандармами. І своєю погрозою сповинила, таїetroвала на Дьорґіє команданта секції жандармерії. — У айторок під вечір зачав цей жандарм угадувати за наймитом конем і гнав за ним з попискового позирі аж у поле. Там дізнав наймита й арештував його за якоюсь такою роботою, що в капелюсі діра зробилася і наймит повалився на землю. Робив жандарм стоїть лише на услугах визискувачів і гнобителів. У селі стає вона на услугах сильних визискувачів, у місті і на фабриках на услугах фабрикантів проти робітників, а в державі на услугах олігархії і взагалі пануюцьї класи проти працююцьих. Чи треба аж пригадувати, як жандарми катували робітників, коли ті домагались підвищення платні та організувалися до боротьби проти свого визиску страйком! Чи треба пригадувати, як жандарми збиткуються на дві теляти, коли ті борються свої права по селах, або як читають свої газети. Чи пригадувати жандармське насильство, безправства і терор у виборі? Жандарми є на те, щоб працююцьи брутально саляко тримали в неволі олігархію, капіталізму та буржуазію.

Жандарм збив хлопця-пролетаря. Жандарми не знають ніяких урядуваних, лише бійкою і катуванням. Взяти тільки “Боротьбу” за останні пару місяців і ми там знайдемо багато фактв про те, що жандарми побивали селян і робітників, навіть жінок, у Дубиці, Луках, Дорошівцях, Мамайвцях, Шинціях, Нових Мамайвцях, Клівовині і т. д., а в других газетах є ще більше таких фактв. Це, що жандарми вносили і заісиді бубу, вказує на те, що так їх учать, та що панська влада, що ним радити можна лише бучком. Бити і катування є тут системою, а законом, правда не писаним, але дієвим, хоч всякі міністри за границею брешуть, що в Румунії не бють.

Також поволік жандарм його з голови відро води і ливив його дві години, аби прочувився. Лежачи в ставні хлопцев викликали кілька разів кровю. По двох годинах нагнав його до дома — а другої днини, скарибав йому: “таби тебе тут на Луках не б’єло” — це для того, аби збутися з села живого свілка своєї бестиятілюости.

Хлопцев заволокі з жандармської катівни до пола, поклавши йому на жандарма, таї знову просив зарплати, але піп погрози йому ще раз жандармами, а попла сердчно розоталася на вид кровянимі пасами списаних плечей блідого наймита.

Цей страшний випадок жорстокого катування укр. пролетаря освітлює дуже ярко теперішній систем пануюцьї класи в Румунії і вагість румунської буржуазії. Робітничо-пролетаря визискують до останнього, а як він уміньється за свою платню — не за права, — то державні власти карають його за те погрозами та мучками. А коли оповидаються він за свої права до життя і до своєї праці, до тоді переслідують і катуванням нема вже мери — і проти цього ніхто з буржуазної “демократії” в Румунії не протестує.

Вся олігархічно-буржуазна держава показує отсим випадку, що її одним завданням є тримати працююцю класу в рабстві.

Піп загарбує і ховає до своїх бездониких кишенів працьку наймита-пролетаря, таї витискає а його все більше й більше зисків, що аж видуше з нього навіть життєві сили. Показувати тут на “добов ближнього” нема чого, бо це вже й дитина знає, що поки своїх наик не притримуютьсь і що ті науки є тільки блазманом, яким поли катувають уми працююцьих.

Попла кличе жандармерію, аби вигнати наймитови думку оповидається за своє і жандарм не робить. Чому жандарм попад не збив і не волачив конем, так то не наймит, а попла допустився кридан і безправства! Так цей випадок показує, а малому, що діється в великому. Жандармерія стоїть лише на услугах визискувачів і гнобителів. У селі стає вона на услугах сильних визискувачів, у місті і на фабриках на услугах фабрикантів проти робітників, а в державі на услугах олігархії і взагалі пануюцьї класи проти працююцьих. Чи треба аж пригадувати, як жандарми катували робітників, коли ті домагались підвищення платні та організувалися до боротьби проти свого визиску страйком! Чи треба пригадувати, як жандарми збиткуються на дві теляти, коли ті борються свої права по селах, або як читають свої газети. Чи пригадувати жандармське насильство, безправства і терор у виборі? Жандарми є на те, щоб працююцьи брутально саляко тримали в неволі олігархію, капіталізму та буржуазію.

Товариші! Відновляйте передплату на “Укр. Роб. Вісті”.

Позаемо до відома всім українським робітникам у полудневій Азберті і Б. К., що Провком ТУРФДм вислав едмонтонському мандолюнову оркестру на концертову обідку, а дасть ряд гарних концертів і українських народних танців у нине наведених місцевостях. З оркестрою їде організатор т. А. Войциши.

Блеймор, Алта., в п’ятницю 20. липня в год. 8.30 вечером у місцевій салі.

Коамен, Алта., в суботу 21. липня в год. 8.30 вечером в Українським Робітничім Домі.

Уйкестр, Алта., в понеділок 23. липня в год. 8.30 вечером в “Юнійній Салі”.

Фері, Б. К., в середу 25. липня в год. 8.30 вечером в місцевій театрї.

Кенмор, Алта., в п’ятницю 27. липня в год. 8.30 вечером у місцевій Театрі.

Всі близькі місцевости від тих, які згадані в оголошенні, коли бажають мати мандолюнову оркестру в себе, нехай пишуть до Провкому ТУРФДм, 10628 — 96 вул. Едмонтон, Алта.

З товаришним привітом, О. Шидловський, О. Жукевич, голова секр.-скарбник.

ОБІЗДКА ЕДМОНТОНСЬКОЇ МАНДОЛІНОВОЇ ОРКЕСТРИ.

Позаемо до відома всім українським робітникам у полудневій Азберті і Б. К., що Провком ТУРФДм вислав едмонтонському мандолюнову оркестру на концертову обідку, а дасть ряд гарних концертів і українських народних танців у нине наведених місцевостях. З оркестрою їде організатор т. А. Войциши.

Блеймор, Алта., в п’ятницю 20. липня в год. 8.30 вечером у місцевій салі.

Коамен, Алта., в суботу 21. липня в год. 8.30 вечером в Українським Робітничім Домі.

Уйкестр, Алта., в понеділок 23. липня в год. 8.30 вечером в “Юнійній Салі”.

Фері, Б. К., в середу 25. липня в год. 8.30 вечером в місцевій театрї.

Кенмор, Алта., в п’ятницю 27. липня в год. 8.30 вечером у місцевій Театрі.

Всі близькі місцевости від тих, які згадані в оголошенні, коли бажають мати мандолюнову оркестру в себе, нехай пишуть до Провкому ТУРФДм, 10628 — 96 вул. Едмонтон, Алта.

З товаришним привітом, О. Шидловський, О. Жукевич, голова секр.-скарбник.

РОБІТНИКІ, РОБІТНИЦІ І ФАРМЕРИ!

Переігладуйте, читайте й ширіть найбільше науковий змістом і найкраще ілюстрованим в цілій Америці культурно-освітній місячник.

“НОВИЙ СВІТ”.

“Новий Світ” — культурно-освітній ілюстрований місячник складається з таких розділів: поезія і оповідання; наука і поступ; культура і освіта; життя і здоров’я; देश про Канаду; різноманітні; радощі і мурашощі, то-що.

Моністичні проповідан — В. Оставадла (монізм — це світогляд) і короткі сподаги та історично-економічний огляд Канади друкуються в кожному числі до кінця 1928 р.

Річна передплата \$1.00. Кожен передплатник дістає 12 книжочок в рік. Разом около 384 сторін друку з численними ілюстраціями.

Місячник “Новий Світ” — це учитель, порадиш і лікар працююцьи. Заохочуйте других і разом посилайте передплату на адресу:

NOVY SWIT, Box 1922, Montreal, Canada.

Мандолюнова оркестра відділу С. М. в Тіммінс, Онт., під проводом т. Смака виїхала в концертову обідку в північній Онтарію.

ДЖЕК ЛОНДОН.

ШЛЯХОМ ПОЛЯРНОГО СОНЦЯ

Сітка Чарлі*), смалив люльку й замислено розглядав на стіні ілюстрацію з “Поліцейської Газети”. З півгодини він уперто на неї видавлявся, а з нишком з півгодини стегив за ним. Щоє спливало в його душі, та що-б воно не було, — я знав, що воно ціньне й варте уваги. Він жив і багато чого бачив, а до того-ж перебув на собі самого дивне диво, а саме — він відійшов від свого народу і, наскільки це можливо Індіанини, зробився білою людиною навіть у процесх свого думання. Як він сам казав, — він прилучився до тепла білих людей, посидів серед їх біля вогнища й зробився таким самим як вони. Він ніколи не вчився ні читати, ні писати, але лексикон його був знаменитий. А це цікавіше було те, як широко засвоїв він погляди білої людини та її звичай.

Ми натрапили на цю порожню хату по цілоденній тяжкій мандрівці. Псів нагородовано, начиняна по вечері перемито, ми вже по-

*) Чарлі з Сітки, адміністративного центра в Аляскі, на Барановому острові, один з найсимпатичніших героїв у Джек Лондона оповіданнях. Витрівалий мандрівськ, досвідчений погонич, вірний друг у пригоді, він педвлав у своїй владі думу Індіанців а кращими рисами білої людини.

стелилися й раділи собі, що надійшла та найоолодша година, що буває, правда, день-у-день, та тільки один раз, над вечір. І тільки тоді, як ніщо не відділяє відомленого тіла від постелі, — лишається хіба запалити на ніч люльку тютюну.

Хтось із наших попередників прикрасив стіни в халузі ілюстраціями, вилетілими з журналі та газет, а вони привабили увагу Сітки Чарлі ще дві години тому, як ми сюди прибули.

Він їх пильно вичув, переходячи від одної до другої та назад вертаючись, і я бачив, що була якась непевність в його думках, якесь непорозуміння.

“Ну?” нарешті залав я мовчанку.

Він вийняв з рота люльку і сказав просто: “Я не розумію”.

Тоді знов узяв до люльки і знов її вичув, показавши нею на ілюстрацію з “Поліцейської Газети”.

“Оце малювання — що воно має означати? Я не розумію”.

Я подивився на малюнок. Людина з переплетеною злочинницьким виразом на обличчі, драматично притиснувши правцю до серця, упала горілиць на землю. Супротивник його з обличчям Ангола Руйнації й Адоніса разом тримав у руці це задимленого револьвера.

“Одна людина вбиває другу”, сказав я, зовсім свідомий і свого власного нерозуміння і невміння вяснити справу докладно. “Чому?” спитав Сітка Чарлі. “Не знаю”, признався я.

“Цей малюнок — тільки кінець”, мовив він, “тут нема початку”.

“Це життя”, сказав я. “Життя має початок”, зауважив Сітка. Я помовчав з хвилину, а його очі тим часом натрапили на фотографічну репродукцію чиеїсь “Леда з лебедем”.

“Цей малюнок”, сказав він, “не має початку. І не має кінця. Я не розумію малювання”.

“Подивіться на цей малюнок, загадав я, показавши на третю декорацию. “Він щось означає. Скажіть мені, яка ваша думка про його?”

Він розглядав малюнок кілька хвилин. “Мале дівча хорє”, сказав він нарешті. “Це доктор, що на неї дивиться. Вони не спали цілу ніч — бачите мало керосину в лампі; перше раніше сітло світіть у вікно. Якесь тяжка хвороба. Може, вона помре. Ось чому доктор дивиться так суворо. А це — мати. Це дитя хороба, бо вона впала головою на стіл і плаче”.

“Звідки ви знаєте, що вона плаче?” закинув я. “Адже вам не видно її обличчя. А може вона спить?”

Сітка Чарлі зирнув здивовано на мене, тоді знов на малюнок. Знати було, що він свого вражіння ще не обміркував.

“Може вона спить”, приказав він і пильно розглядав малюнок. “Ні! Вона не спить. По плечях знати, що вона не спить. Я бачив якое плеч в одній жінки, що ридала. Мати плаче. Це дуже тяжка хороба”.

“Отже тепер ви розумієте малювання?” промовив я. Він pokrутив головою й спитався: “Маленька дівчина — чи вона помре?”

Тепер прийшла моя черга промовчати. “Чи помре вона?” перепитався він. “Виж маляр. Певне, ви знаєте?”

“Ні, я не знаю”, признався я.

“Це — не життя”, проказав він догматично. “В житті мале дівча або вмирає, або видуше. Шоє так трапляється в житті. А на малюнку не трапляється нічого. Ні, я не розумію малювання”.

Він був зовсім розчарований. В його було сидне бажання розуміти все, що розуміють білі люди, а тут у цій матерії чогось йому гракувало. Я й собі почував у його поводженні виклик. Він намагався спонукати мене до пояснення змісту малювання. З другого боку він мав надзвичайну силу уваги. Я віддавна це помітив. Він втілював у своїй увазі рішучо все. Він бачив, лочував та узагальнював життя лиш у мальовничих образах, а тим часом не розумів мальовничих образів, чужим оком прийнятих і виявленних фарбами та лініями на полотні.

(Далі буде.)

Не забувайте про пресовий фонд одинокої української робітничої газети в Канаді — “Українських Робітничих Вістей”!

В МОЛОДІ НАШЕ МАЙБУТНЄ!

Не забудьте передплатити для своїх дітей місячний журнал “СВІТ МОЛОДІ”

що виходить у Вінніпегу і друкує приступні для молоді статті, вірші, оповідання, забави, загадки, а особливо звертає увагу на належне виховання робітничо-фермерської молоді.

Поширюйте вістку про цей журнал! Збирайте нові передплати! На цілий рік передплата вносить тільки 50 центів.

Позадокне число 5 ц. Замовлення з грішми посилайте на таку адресу: THE YOUTH'S WORLD Pritchard & McGregor Sts., Winnipeg, Man.

Відновляйте передплату на “Укр. Роб. Вісті”!